

EGYPTENRESAN

SEPTEMBER - NOVEMBER 1959

AV HENRY KJELLSON

Förberedelser:

Redan hösten 1958, sedan Lennart meddelat att han bjöd Tina och mig på en resa till Egypten, lade han upp en kortfattad plan. Med bil skulle färden gå till Venedig, sedan med båt till Alexandria, med längre besök i Kairo (pyramiderna) och i Luxor (Dendra - templet) samt dessutom en färd ned till Assuan. Från Alexandria skulle färden sedan gå till Jordanien, ev. besök i Baalbeck, och sedan ned till Petra, den rosenröda klippstaden, vidare till Jeriko och Jerusalem och återfärd över Haifa till Genua. Bilen skulle med på hela resan.

På våren började de aktuella förberedelserna, Lennart tog hand om detaljerna i resrouten, lade upp planen, ordnade med bilcarnet, hotellrum etc. Jag tog hand om passviseringar i Egypten, Israel Jordanien och Syrien. I Israels turistbroschyr stod ett intressant meddelande att hamnstaden Akaba var intressant även ur den synpunkten att man där i Akabaviken kunde få se den plats där Israels barn gingo över Röda Havet. På min förfrågan var denna uppgift kommit ifrån meddelades mig efter fjorton dagar att jag måste söka reda på detta i turistofficinen i Jerusalem som svarade för dessa uppgifter. Övriga förberedelser utgjordes av kontaktservice med Egypten för att resan skulle ge rikt utbyte och icke blott bli en vanlig turistresa. Vissa saker och lokaliteter i Stora pyramiden och Denderatemplet intresserade mig, särskilt lokaliteter som lågo utanför den vanliga turistvisningen.

En kontakt med professor Vivi Täckholm, professor vid Kairouniversitetet, vari jag redogjorde för vad jag önskade särskilt se, resulterade i att hon föreslog framställning till Service des Antiquites. Jag skrev utförligt till dem om mina planer och önskemål. Då jag ännu efter 1½ månad icke fått något svar därifrån skrev jag på inrådan av fotograf Per Olof till Inrikesministern. Per Olof kände honom personligen och skrev ett introduktionsbrev om mina önskemål. Refererande till detta introduktionsbrev skrev jag sedan själv till inrikesministern och vidfogade en kopia av brevet till Service des Antiquites och meddelade att jag inte fått svar därifrån och bad honom om möjligt hjälpa mig. Efter en vecka fick jag sedan svar från Generaldirektören för Service des Antiquites vari meddelades att min ankomst förbereddes och jag skulle få se det jag önskade.

RESAN

Lördagen den 12 startade Tina och jag från Stockholm och stannade ett tag i Malmslätt. Därifrån gick färden måndagen den 14 till Herrljunga, där alla våra saker packades om i specialbeställda väskor till Lennarts bil. Färden skulle sedan gå ned till Göteborg. Förutom nödvändiga personeffekter samt kamera och kikare hade jag även en Geigermätare för att kunna göra vissa undersökningar i Egypten och Jeriko. Dessutom medförde jag några Moraknivar som presenter till guider etc. vilket antal utökades av slidknivar som Lennart skaffat.

Lennarts specialutrustning bestod av campingutrustning med bord och stolar och service och fryslåda. Även han hade kikare och kamera både för film och vanlig tagning i svart-vitt och färg jämte bandinspelningsapparat samt en speciallampa för besök på vissa platser i pyramiderna och Denderatemplet.

Lennart hade sedan naturligt nog en hel sats carneter. I förberedelserna hade även ingått skyddsypning för en hel del sjukdomar såsom kolera, tyfus, koppor, stelkramp, dysenteri. Ett sista stick för allmäninfektion (gammaglobulin) gav Lennart oss i Herrljunga, vilket resulterade i en viss stelhet och ömhet under resans första dag.

På tisdagen den 15 avåts en härlig första frukost på Sessan följt av ett flera timmars sollappande i vilstolar på däck. Vid 11-tiden angjordes Fredrikshamn. Efter lunch i Aarhus fortsatte färden genom det flacka Danmark. Vid 18-tiden passerades gränsen vid Krusaa utan några större formaliteter och vid 21-tiden voro vi framme vid hotell Baseler Hospitz i Hamburg. Efter en kopp te gick vi och la oss. Lennart var lite trött och mådde inte riktigt bra.

Onsdagen 16. Efter 72 miles körning anlände vi till Stuttgart där i mörkret Ann-Hild gjorde en storartad inkörning längs slingrande, med starka reflexljus markerade kurvor, med djupa raviner på sidorna, som hon nog inte såg. Men efter infärden sjönk hon ihop som en säck i bilhörnan. I säng efter en enkel måltid på hotell Zeller till vilket vi efter lite besvär hittat vägen till.

Torsdag 17. Färden från Stuttgart till schweiziska gränsen gick i ett mjukt vågigt vackert grönskande trädgårdslandskap i ett Tyskland som hade börjat kläda sig i höstfärger. Vissa skogspartier såg ut som basaltformationer med sina högväxta, raka tätstående stammar, och här och där foro vi förbi fält med mängder av den violetta tidlösan. I Donaueschingen mötte vi ett karnevalssällskap. Här gjorde vi en paus och förfriskade oss med Coca-Cola. En sak av bilistintresse är att vid större backar är vägen antingen fyrfilig, om skarp lutning finns på båda sidor om krönet. Om vägen på ena sidan krönet är någorlunda horisontell och jämn är det trefilig bana på uppforsbacken med tvenne filer för den uppkörande trafiken. Härigenom kan i backar saktkörande lastbilar alltid lätt köras om och köbildning med inbjudan till riskabel omkörning elimineras. Varför införs inte detta system i Sverige? Man skulle tro att inga bilolyckor genom denna anordning skulle ske. På gränsen vid ... passerade vi emellertid tre ställen där olyckor nyss inträffat. Vid det första stället låg en jeep slungad ett 30-tal meter ut i terrängen på rygg, vid andra stället hade en lastbil gått av vägen och välvt och i den tredje olyckan hade en bil framdelen hoptryckt. På morgonen hade ett regn just fallit och den hala vägbanan torde ha varit orsak till de tre olyckorna, som samlat en hel del poliser och hjälpmanskap.

Varken tyska tullen eller den schweiziska hindrade oss utan lät oss passera direkt. Och så började en tjugisig färd genom ett vackert landskap ned till Zürich. Efter en kort visit vid Astridkapellet vid Küssnacht ställdes så färden till dagens slutmål - Altdorf, Wilhelm Tells stad - längs östra stranden av Vierwaldstättersjön, förbi Weggis m.fl. berömda badorter, en färd bjudande på ett sceneri, så våldsamt och mäktigt i formationer och färg att dess tjugning ej kan beskrivas, utan måste upplevas. Vid besöket i Tellskapellet fick vi en välbehövlig rast, och promenaden ned till och upp från kapellet blev en nyttig förövning till pyramidklättrandet som så småningom kommer allt närmare.

Den lilla byn Altdorf ligger inklämd mellan höga berg som välver sina mörka massor över en liksom då man går ut och promenerar på de smala gatorna.

Vid Astridkapellet, den plats där drottning Astrid dödades vid en bilolycka, står det träd alltjämt kvar mot vilken bilen törnade emot och ett enkelt stenkors är rest över den plats dit drottningen slungades från bilen. På motsatta sida om vägen är ett vackert minneskapell rest i granit, med altare och sarkofag och röd matta på golvet. Här lägger folk ständigt friska blommor till den dödas minne.

Färden längs Vierwaldstättersjön gick stundtals genom i berget huggna korta tunnlar, så det verkade som ramper. Från Tellskapellet kunde man tvärs över vattnet se hur vägen smög sig vid bergens fot i en sådan rampväg där tunnelöppningarnas rad verkade som i en lång serie placerade svalbon. Tvärs över vattnet, här i mörk smaragdgrön färg, verkade avståndet till andra stranden vara blott ett stenkast men en kyrka som tydligt syntes förrådde genom sina små leksaksdimensioner att avståndet måste vara ungefär en halv mil. På de gröna gläntorna på bergsslutningarna lågo små bostadshus utkastade här och där, även högt upp mot toppen och

på otroligt branta sluttningar. Små vita eller gulvita linjer och ränder på bergets sidor indikerade en bäckfåra eller forsande vattenkaskad här och där.

Altdorf. Tina och Lennart

Vägen vid Vierwaldstättersjön

Fredag 18 sept. Tidigt upp med frukost redan kl 6.45. Kl 7 startade vi från hotellet Goldener Schlüssel i Altdorf och bilade genom dishöljda alper. På ett ställe måste vi stanna för en flock kor av den gråa inhemska rasen (kanske en urras för kor) makligt drevs fram mitt på vägen och icke vek undan. Färden skedde i allt brantare stigning och serpentinvägen upp till Göschenen där bilen togs ombord på en tågsvagn. Sedan skedde färden under en och en halv mil i djupaste mörker genom St.Gotthardstunneln. Under färden från Airolo ned till Faido mötte vi åter en laddning kor, men dessa voro dirigerade att i en lång rad gå fram mitt i vägbanan. Efter St.Gotthardstunneln möttes blicken av ett nytt oerhört tjusigt landskap i strålande sol och värme och de underbaraste färger, med ljusblått tonande berg med mörka bergmassiv. Med blå himmel och grönska i olika nyanser. Serpentinvägen till Gionics bjöd underbara naturscenerier med branta stigningar och långa utförsbackar samtliga i slingrande serpentiner och skarpa hårnålskurvor. Landskapets nya prägel sattes även av den skiftande växtligheten i vilken ingick höga smala toppiga cypresser, olika slag av palmer samt majsält. Färden ner till Genua gick på italienskt område längs flera ypperliga autostrador, en del tre - en del fyrfiliga. Men de vackra vägarna som gick genom en leende natur stördes i skönhetsintrycket av massor av stora, flera kvadratmeter till storleken, färggranna annonser - eller affischer som likt ett på ömse sidor om vägen uppställt led soldater. Här har myndigheter och allmänhet tydligen inte blick för det sköna i sitt land.

Utan uppehåll för vila, rast eller måltid gick färden iltempo till Genua där vi måste vara före kl 15. De sista fem milen, på kartan utmärkt såsom en autostrada och för vilken också betalades erforderlig tribut som på alla italienska autostrador, var emellertid den bedrövligaste autostradan, den var endast tvåfilig, som svenska riksettan, och hastigheten kunde ibland ej vara större än 30 - 40 km på grund av långsamtgående lastbilar som hade svårt i de svåra stigningarna eller nedluten, och vilka bilar ytterst sällan kunde omköras på grund av en stark mötande trafik. Ofta kröp vi fram i 20 km/t. Men allt har en ände, så även denna autostradafärd och vi svängde efter många hårnålskurvor och passager genom tunnel efter tunnel in i Genuas gatuvimmel och hittade så småningom - en halvtimme försenade - fram till

Adriaticas

Esperia med Sfinx-prydd skorsten

båtkontor där billetter ordnades. Efter pass och tull-formaliteter kunde vi sedan vid 18-tiden låta bilen hissas ombord på båten, där den surrades på fördäck. Vi gick så ombord på den tjusiga båten Esperia där vi installerade oss i bra förstaklasshytter, och serverades kl 20 en välkommen, välförtjänt och välsmakande middag, just som båten bogserades ut från kajen och började sin färd till för oss okända trakter.

Lördag 19 sept. Maten ombord fordrar egentligen ett eget kapitel. Betjäningen talar ju knappast annat än italienska. Kan tala lite franska med fattar tydligen inte fullt vår franska, varför en del missförstånd äger rum, När Ann-Hild till sin poulard ville ha blandade grönsaker tog han bort hennes poulard och kom så med stora sallads- och grönsaksportioner även till oss andra tre, fast dom tallrikarna fick han gå tillbaka med. En gång ytterligare tog han bort Ann-Hilds poulardportion utan att hon hade fått den i sig. När någon sedan vill ha något extra eller någon variation så drabbas alla de andra omedelbart av den begärda förändringen och då sitter vi naturligtvis och stirrar på varandra men accepterar. När man begär frukt kommer det fat med päron stora som två knytnävar tillsammans. Äpplen kommer också, stora kromosomditon som ingen levande själ kunde sätta i sig, och druvorna är mäktiga. Har druckit kaffe, men som det smakade surrogat av bara den, försökte jag med ”mocka” nästa gång och det blev samma dryck. Tredje gången blev lösenorden ”turc”, men då fick jag lov att ta igen mig efter första svälgen ty jag fick munnen full av kaffebröt. Ingen sked levererades med, så jag kunde inte göra provet om skeden kunde stå i kaffet.

Middag på Esperia. Tina, Henry, Ann-Hild och Lennart

Efter vila i brännande sol i däckstolar och lojt avslappnande av alla leder och nunan vänd mot sol och blå himmel i 40° värme, skymtade vi så småningom land då ön Ponziani passerades. Vid ½ 2 tiden var vi i närheten av Neapel och en ö passerades med ganska plan hjässa med

riklig bebyggelse, och snart dominerades bilden av Neapels byggnader med Vesuvius som mäktig fonddekoration i sin ljus gråblå kägelformade resning.

Förankrade i hamnen fingo vi sedan ta plats i en turistbuss för en sightseeingtrip till det 22 km avlägsna Pompeji som år 78 begravdes i glödande aska vid ett utbrott från Vesuvius. I ett av museirummen visades utgrävda saker från den med sina 45000 innevånare på en natt ödelagda staden. En förvriden förstelning av en hund och likaledes en sovande kvinna låg i sina glasmontrar som ohyggliga minnen av den plötsliga tragedien.

Vackra mosaikgolv och pation vittnade om en viss förfining trots att ett för oss människor otrevligt snusk måste ha varit allmänt rådande genom att allt slask hälldes direkt ut på gatorna som därvid kom att utgöra bäckar av kloakvatten För att från de c:a 4 dm höga trottoarerna kunna passera över gatan voro vid vissa övergångsställen refugstenar ca 4 dm höga placerade i gatan.

Tina blev så ledsen på vår guide, som ej mindre än tre gånger samlade bara herrar omkring sig för att visa något ekivokt, första gången en fallosbild på en gatsten som visade mot ett skökohus, andra gången var det bilder inne i ett bordellrum som visades. Det var suddiga frescomålningar visande olika typer av samlag, även då en man hade två kvinnor på en gång, och vid tredje tillfället öppnades en liten dörr till en mycket hemlig målning visande en man med en jättestor penis som vägdes upp på en betsmånvåg. Efter den vikt som registrerades uttogs bordellavgiften.

I ett väl bibehållet hus visades ett rum med bassäng i mitten för uppsamling av regnvatten för husets behov av vatten. I taket var över bassängen en stor fyrkantig öppning kantad med fina utsirningar. Så visades köket med en hel del grytor på eldstaden, samt ett s.k. ”vomiting”-rum där gästerna efter väl intagen riklig måltid kunde få kasta upp maten.

Landskapet fick här en prägel av speciellt solitära pinjer även om de stundtals förekommo i täta grupper. De enstaka pinjerna höja sina tallbarrskronor som en tallrik, eller svamphatt högt upp avslutande stammen liksom med en parasoll som med snedstöttor vara fäst vid stammen. Cypresser, fruktklasebärande dadelpalmer och rödblommade Nerium jämte agave gav landskapet en särprägel.

Vid hemfärden passerades flera slumkvarter där folk bodde i ännu ej reparerade eller återuppbyggda ruiner från bombningen under 2:a världskriget. I viss mån var det beklämmande att se denna fattiga livsföring, som föga skilde sig från det vi erfarit från vissa zigenarläger.

En anhalt på vägen till Pompeji utgjordes av ett besök i ”shellfabriken” där man visade hur av musselskal framställdes caméer, både broscher och ringar. Av ett visst mycket tjockt musselskal som är treskiktat snittas en bit ut och det ena av de mörka skikten avlägsnas. I det inre vita skiktet graveras sedan bilden ut och det andra mörka skiktet blir camébakgrunden. Men även arbeten som halsband m.m. i korall och pärlhalsband framställdes.

Efter en intressant dag med många nya erfarenheter stego vi åter ombord på Esperia lagom att sätta sig till bords för en ny middags upptäckter och överraskningar.

Söndag den 20e Dagen har varit ganska tom på upplevelser, Tidigt på morgonen passerades Messina-sundet och vulkanen Etna på Sicilien saluterade oss med sin stolta kräkla. Jag sov bort det mesta av dagen i vilstol och hytt. Efter middagen spelade vi kort och gingo sedan till sängs.

Måndag 21. Infärd till Pireus. Sedan fartyget lagt till lades stegtrappa på sidan ned till kajen och en hord uppvaktning jämte journalister och fotografer steg ombord. Efter en stund debarkerade åter sällskapet med Italiens president och maka med ett otal väskor, koffertar, hattaskar och ett par askar orkidéer ombundna med skära eller violetta band kring sina cellofan-omslag.

Till lunchen saknades Ann-Hild, som ätit för mycket sallad och selleri och kände sig lite opasslig. Kl 15 startade en busstur till Akropolis 14 km från Aten. På en hög kulle reste sig

högt över staden St.Georgs kapell. Växtligheten var mycket sparsam i Aten, allt mest förtorkat och sönderbränt. Knappast något gräs. Många gator är endast sandgator. Flera olika slags palmer, olika finbladiga akacior och de smallångbladiga eucalyptusträden voro karaktäristiska inslag i växtligheten.